

HVOR STOR ER OMKOSTNINGEN VED AT UDVIDE DEN OFFENTLIGE SEKTOR?

Kommentar af *Peter Birch Sørensen*

**til oplæg af Claus Thustrup Kreiner
ved Kraka-EPRN seminaret d. 31/8 2012**

PROBLEMSTILLINGEN

- Bør samfundsøkonomisk projektvurdering kalkulere med en MCF, der er større end 1?
- Svar i den traditionelle tilgang: Ja!
- Svar i den nye tilgang: Nej!
- Svar fra Kreiner og Verdelin: Nej, normalt bør man sætte $MCF = 1$. Back to basics: Samuelson (1954), Musgrave (1959)

DEN TRADITIONELLE TILGANG

En udvidelse af den offentlige sektor antages finansieret ved en eksogent specificeret forvridende skattestigning

$$\text{Selvfinansieringsgrad} = \frac{\text{provenutab ved adfaerdsreaktion}}{\text{statisk provenugevinst}}$$

$$MCF = \frac{1}{1 - \text{selvfinansieringsgrad}}$$

Positiv selvfinansieringsgrad $\Rightarrow MCF > 1$

DEN NYE TILGANG

- Staten råder over en fleksibel, ikke-lineær indkomstskat
- Ved gennemførelsen af det nye offentlige projekt tilpasses skatteskalaen således, at hver enkelt borgers nytte holdes uændret
- Hvis denne ændring af det offentlige budget indbringer et øget nettoprovenu, bør projektet gennemføres (Pareto-forbedring)
- Med visse restriktioner på nyttefunktionen indebærer denne beslutningsregel, at $MCF = 1$

DEN NYE TILGANG: ET FORENKLET EKSEMPEL

Skatteskala:

- Personfradrag = 50
- Bundskat: Al indkomst over 50 beskattes med 25%
- Topskat: Indkomst over 100 pålægges en tillægsskat på 25%

DEN NYE TILGANG: ET FORENKLET EKSEMPEL

To forbrugere:

- Forbruger A har en indkomst på 100. Er villig til at betale 4 for en øget bevilling til politiet på 10
- Forbruger B har en indkomst på 200. Er villig til at betale 6 for en øget bevilling til politiet på 10
- Problemstilling: Bør den øgede bevilling til politiet vedtages? (Bemærk: Efter den traditionelle tilgang, hvor de øgede udgifter antages finansieret via højere marginals-katter, er svaret "Nej"!)

DEN NYE TILGANG: ET FORENKLET EKSEMPEL

Sænk personfradraget fra 50 til 34, og sænk topskattegrænsen fra 100 til 90. Da får vi

- Skattestigning for forbruger A = $0,25 \times 16 = 4 =$ betalingsvillighed
- Skattestigning for forbruger B = $(0,25 \times 15) + (0,2 \times 10) = 6 =$ betalingsvillighed
- Samlet skattestigning = 10 = udgiftsstigning. Ingen forvridding af arbejdsudbud (marginalskatter uændrede)
- Ekstrabevillingen kan godtages, da summen af betalingsvilligheder svarer til udgiftsstigningen, og da ingen forbrugere stilles dårligere

KREINER OG VERDELIN (2012): ET SMUKT BIDRAG!

- En generaliseret udgave af den nye tilgang: Inkluderer tidligere litteraturbidrag som specialtilfælde
- Viser at den traditionelle og den nye tilgang hviler på samme grundlæggende formel for MCF : Forskellen mellem de to tilgange ligger i forskellige antagelser om udformningen af finansieringen af det offentlige projekt
- Viser at $MCF = 1$, medmindre individer med forskellige (eksogene) indtjeningsevner har forskellig marginal betalingsvillighed ved *samme* indkomstniveau

MEN HVAD HVIS DEN OFFENTLIGE SEKTOR ER INEFFEKTIV?

- CTK argumenterer, at antagelsen $MCF > 1$ kan forsvares, hvis ressourceanvendelsen i den offentlige sektor er ineffektiv
- Men hvis der må påregnes et vist ressourcospild i den offentlige sektor, bør det principielt indregnes i opgørelsen af fordele og omkostninger ved det enkelte projekt. Dermed forsvinder behovet for at antage $MCF > 1$

KRITIK AF DEN NYE TILGANG

- Når der er mange skatteydere, kræves en kontinuerlig og fuldt fleksibel ikke-lineær skatteskala
- De politiske og administrative transaktionsomkostninger ved at finjustere skatteskalaen i overensstemmelse med den nye tilgang er for store

MEN ALLIGEVEL: $MCF = 1$ HVIS SKATTESYSTEMET ER OPTIMALT!

- Antag et simpelt skattesystem, hvor al indkomst ud over personfradraget beskattes med samme marginalsattesats
- Hvis dette system er optimeret, vil effektivitetstabet ved en (lille) stigning i marginalsatten blive opvejet af gevinsten ved en mere ligelig fordeling
- Heraf følger, at den fordelingskorrigerede $MCF = 1$, selv hvis en udgiftsstigning finansieres via højere marginalskat: dødvægtstabet opvejes af fordelingsgevinsten (Jacobs, 2012)

ET YDERLIGERE ARGUMENT FOR $MCF = 1$

- Effekterne af offentlige projekter vil ofte være koncentreret i et bestemt geografisk område
- Statsligt finansierede projekter kan dermed passende (lump-sum) finansieres ved reduktion af bloktilskud til kommunerne, og kommunerne kan opretholde indtægterne via højere grundskyld (ingen skatteforvridning; lejerne kommer også til at betale)

ET PROBLEM VED DEN TRADITIONELLE TILGANG

- Selvfinansieringsgraden varierer betydeligt på tværs af skatteinstrumenter: Hvilken *MCF* skal man da vælge, når politikerne ikke eksplicit har angivet en specifik finansieringskilde?
- Et muligt svar (Finansministeriets?): Vejet gennemsnit på tværs af de forskellige skatteinstrumenter
- Men dermed antages implicit, at den gældende skattestruktur er optimal, dvs. at forskelle i selvfinansieringsgrader på tværs af skatteinstrumenter opvejes af forskelle i fordelingsvirkninger

KONKLUSIONER

- Den nye tilgang til *MCF* stiller urealistiske krav til mulighederne for løbende tilpasning af skatteskalaen
- Den traditionelle (finansministerielle) tilgang, hvor der arbejdes med et enkelt tal for *MCF* (> 1), antager implicit, at skattestrukturen er optimal
- Men hvis skattesystemet er optimalt, da gælder $MCF = 1$!
- Ved projekter med geografisk koncentrerede effekter er der gode muligheder for lump-sum finansiering. Det styrker argumentet for at sætte $MCF = 1$
- Hvis ressourceanvendelsen i den offentlige sektor er ineffektiv, bør det indregnes i opgørelsen af omkostninger og fordele og ikke i *MCF*

HVOR STOR ER SELVFINSANSIERINGSGRADEN? ESTIMATER FOR SVERIGE

<i>Cut in effective marginal tax rate on</i>	<i>Contribution to DSF from higher revenue from taxes on</i>				<i>Total DSF</i>
	<i>Labour income</i>	<i>Consumption</i>	<i>Business income</i>	<i>Savings income</i>	
<i>Labour income</i>	23.9	6.6	0.6	1.7	32.8
<i>Consumption</i>	16.0	4.4	0.4	1.2	22.0
<i>Business income</i>	23.9	6.6	6.2	1.7	38.5
<i>Savings income</i>	26.5	7.3	0.6	25.7	60.1

Kilde: Sørensen (2011).